

БАН-Комисия по защита на природата

София, бул. Руски № 1
№ 257

1964
17 септември 4

До
КОМИТЕТА ПО ГОРИТЕ И ГОРСКАТА ПРОМИШЛЕННОСТ
Служба "Защита на природата"
ул. Вл. Поптомов № 67, Т у к.

Приложен Ви изпращаме препис от писмо-изложение на другарката Евгения Иванова, активен природозащитник /наш вх. № 247 от 3. IX. 64 г./, в което се излагат някои нередности и нарушения в Пирин планина, констатирани през това лято, за сведение.

Същото писмо Комисията намери за уместно да изпрати до редакцията на вестник "ЕХО" с молба да бъде публикувано.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/чл. кор. проф. У. Паспалев/

ДО КОМИСИЯТА ПО ЗАЩИТА НА ПРИРОДАТА ПРИ Б А Н

Т У К

София, 31.VIII.1964г.

БАН-Комисия по защита на природата	
Вх. № 247	Дело. В
Получено на 3.IX.64	

Другари,

Със следващите няколко реда искам да споделя с Вас някои наблюдения, които имах възможност да направя по време на пребиваването си в Пирин планина - в района на х.Яворов - през времето 25 юли - 2 август т.г.

Карстовият дел на Пирин, този най-красив и своеобразен дел на планината, до преди няколко години оставаше сравнително слабо посещаван поради своята по-трудна проходимост. Днес картината е променена. Две новопостроени шосета извеждат с превозно средство до самите хижи Вихрен и Яворов много туристи и още повече нетуристи. Уморителното качване от Разлог до х.Яворов пеша след натовареното с раници магаре премина вече към историята на туризма и е заменено с бързото изкачване с камион или лека кола.

Удобствата и улесненията имат обаче и своите отрицателни последици. За тях, тъй както ги видях в района на хижа Яворов, искам да Ви разкажа.

Привидно безводни, но в действителност сочни и богати на растителност са циркусите и долините на Бякви дупки, Каменитица и Разложки Суходол. През месец юли, когато вегетацията е в кулминационен момент, този дел на Пирин е една прекрасна цъвтюща градина - от самото мраморно било горе до завършека на долините долу в полето. Наред с радостта от красотата на природата, човек изпитва и чувството на спокойствие, че цялата тази хубост е запазена и осигурена, защото тя е включена в защитените райони на резерватите Бякви дупки, Каменитица и Народен парк Вихрен. Дали наистина можем да бъдем спокойни? - Решително - не!

Благодарение на улеснения достъп, планината е пълна с посетители, които по егоистичен инстинкт посягат да обсебят всичко най-хубаво, което природата им показва. Верно е, че резерватът Бякви дупки е сравнително най-малко изложен на тези посегателства, не толкова защото там стои специално поставен пазащ 2 дни в седмицата /предимно за охрана срещу паша, сеч и лов/, а защото той е най-отдалечен от х.Яворов и по-труден за проникване както от билото, така и

откъм долината. Но Каменитица и Разложки Суходол, гдето се насочват главно свалените от камionите екскурзианти, са изцяло жертва на своите посетители. Там се къса безсмислено и без мерка всичко, което се изпречва пред погледа и което може да се достигне. В хижа Яворов се носят букети след букети цветя, топят се по буркани и канчета, подмятат се от маси на прозорци, на столове, на пода, докато, достигнали, намерят мястото си на боклука. По-често цветята са омръзнали на своите ценители още преди да са донесени в хижата и лежат разхвърлени по пътеките като сено. Особено жестока е съдбата на петровия кръст / *Lilium Martagon* / - той се унищожава в големи количества. По същия начин се унищожават и поставените под защита на закона *Aquilegia aurea*, *Trollius europaeus* и хубавите цъвтещи храстчета на *Daphne sneorum*, *Daphne Oleioides* и *Daphne Kosaninii*. Жълтата тинтява в долината на Каменитица, която още преди 3 години беше масово изкоренена от билкари, е силно намалела и се среща вече рядко, само в отделни пръснати екземпляри. Бере се еделвайсът, въпреки предупредителните надписи около хижата и на ред други места из планината! За разлика от другите растения, той се бере скришом по скалите на Стъпалата, Каменитица и Средноза и притиснат в разни книжки и тевтерчета, потъва из джобове и раници. Емблемът на туризма по мраморните скали на Пирина загива като жертва на един специален вид снобизъм - да се изтъкнем като герои, достигнали до непрестъпния еделвайс! Един такъв герой, който беше "покорил" вр. Вихрен, се опита във влака да израстне в очите ми и много поверително ми отвори едно тевтерче с откъснати от него еделвайси от Казаните. Оказа се, че и цялата група от 50 души, с която той се е движил в планината, е извършила същия "геройски подвиг".

Какво да се направи?

Струва ми се, че при тази масовост на посещението в планината не бива повече да се оставят нещата сами на себе си. Непокътната красота на природата в резерватите трябва активно да се защитава.

Толкова ли е невъзможно 4 месеци в годината - от юни до септември вкл. - времето на пълното развитие на растителността и на най-голямото посещение на планината от излетници - да се постави един специален човек на хижа Яворов, който да следи и възпира срещу изброените прояви. Туристическата организация в Разлог, която има богата туристическа традиция, би могла да помогне в уреждането на този въпрос. По отношение на еделвайса трябва да се прилага строго закона - не само конфискация на откъснатите растения, но и налагане на предвидената глоба.

С почит: *Евгения Иванова*

Евгения Иванова
ул. Евлоги Георгиев 122